

U S T A W A

z dnia 2017 r.

o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o ochronie zdrowia psychicznego

Art. 1. W ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 i 1985) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 11 w ust. 2 po wyrazach „podstawę do” dodaje się wyrazy „ograniczenia wysokości lub rozmiaru świadczenia.”;

2) w art. 48b w ust. 1 wyraz „dostarczenie” zastępuje się wyrazem „zapewnienie”;

3) w art. 52 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Rodzinny dom pomocy może być prowadzony na podstawie umowy zawartej przez osobę fizyczną albo organizację pożytku publicznego z gminą właściwą ze względu na miejsce położenia rodzinnego domu pomocy.”;

4) w art. 55 po ust. 2 dodaje się ust. 2a i 2b w brzmieniu:

„2a. Dom pomocy społecznej może określić zasady zgłaszania personelowi domu wyjść poza teren domu.

2b. Ograniczenie możliwości samodzielnego opuszczania terenu domu pomocy społecznej przez mieszkańca domu może nastąpić wyłącznie na podstawie zaświadczenia lekarza psychiatry, wydanego na czas określony, nie dłuższy niż 6 miesięcy.”;

5) w art. 59:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej i decyzję ustalającą opłatę mieszkańca za jego pobyt w domu pomocy społecznej wydaje organ gminy właściwej dla tej osoby w dniu jej kierowania do domu pomocy społecznej.”,

b) ust. 5 i 6 otrzymują brzmienie:

„5. W przypadku regionalnego domu pomocy społecznej finansowanego z dochodów własnych samorządu województwa decyzję o skierowaniu wydaje organ gminy, a decyzję o umieszczeniu i opłacie mieszkańca za jego pobyt w tym domu wydaje marszałek województwa na podstawie art. 61 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 1, przy czym art. 64 stosuje się odpowiednio.

6. W przypadku regionalnego domu pomocy społecznej, o którym mowa w art. 56 pkt 7, decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej i decyzję ustalającą opłatę mieszkańca za jego pobyt w domu pomocy społecznej wydaje organ gminy właściwej dla tej osoby w dniu jej kierowania do domu pomocy społecznej. Decyzję o umieszczeniu w regionalnym domu pomocy społecznej wydaje marszałek województwa.”;

6) w art. 64:

a) wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Osoby wnoszące opłatę lub zobowiązane do wnoszenia opłat za pobyt w domu pomocy społecznej można zwolnić, na ich wniosek, po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego, częściowo lub całkowicie z tej opłaty, w szczególności jeżeli:”,

b) dodaje się pkt 5 i 6 w brzmieniu:

„5) osoba zobowiązana do wnoszenia opłaty lub jej rodzic przebywała na podstawie orzeczenia sądu w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej, a osobie kierowanej do domu pomocy społecznej lub mieszkańcowi domu będącemu odpowiednio rodzicem lub dziadkiem tej osoby ograniczono władzę rodzicielską nad dzieckiem;

6) osoba zobowiązana do wnoszenia opłaty przedstawi wyrok sądu oddalający powództwo o alimenty na rzecz osoby kierowanej do domu pomocy społecznej lub mieszkańca domu.”;

7) w art. 64a dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„Zwolnienie to rozciąga się na zstępnych osoby zwolnionej z opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej.”;

8) w art. 65 w ust. 2 po wyrazie „odpowiednio” dodaje się wyrazy: „art. 59.”;

9) w art. 67:

a) w ust. 2:

- dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) nie został prawomocnie ukarany za czyny, o których mowa w art. 130 ust. 4–6, w okresie 5 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o wydanie zezwolenia na prowadzenie placówki.”,

- w pkt 3 lit. c otrzymuje brzmienie:

„c) zaświadczenie organu nadzoru budowlanego potwierdzające możliwość użytkowania obiektu określonego w kategorii XI załącznika do ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2017 r. poz. 1332 i 1529),”,

b) po ust. 3 dodaje się ust. 3a – 3c w brzmieniu:

„3a. Jeżeli podmiot, któremu wydano zezwolenie na prowadzenie placówki, o której mowa w ust. 1:

- 1) przestał spełniać warunki określone w niniejszej ustawie;
 - 2) przestał spełniać standardy, o których mowa w art. 68 - art. 68b;
 - 3) nie przedstawi na żądanie wojewody w wyznaczonym terminie aktualnych dokumentów, zaświadczeń lub informacji, o których mowa w ust. 2 pkt 3,
- wojewoda wyznacza dodatkowy termin na spełnienie warunków lub standardów albo na dostarczenie wymaganych dokumentów, zaświadczeń lub informacji.

3b. Po bezskutecznym upływie terminu, o którym mowa w ust. 3a, wojewoda cofa zezwolenie na prowadzenie placówki.

3c. W przypadku cofnięcia zezwolenia, wojewoda wykreśla placówkę z rejestru placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku.”;

10) w art. 68:

a) po ust. 2 dodaje się ust. 2a i 2b w brzmieniu:

„2a. Ograniczenie możliwości samodzielnego opuszczania terenu placówki może nastąpić wyłącznie na podstawie zaświadczenia lekarza psychiatry wydanego na czas określony, nie dłuższy niż 6 miesięcy.

2b. Do stosowania przymusu bezpośredniego na terenie placówki, o której mowa w ust. 1, stosuje się przepisy ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2017 r. poz. 882 i poz. ...) w zakresie jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.”,

b) w ust. 4 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) w budynkach wielokondygnacyjnych bez dźwigów osobowych - pokoje mieszkalne oraz pomieszczenia wymienione w ust. 5 usytuowane na parterze;”,

c) dodaje się ust. 7 i 8 w brzmieniu:

„7. Wymóg, o którym mowa w ust. 4 pkt 2, nie ma zastosowania do placówek, w których przebywa nie więcej niż 5 osób, jeśli są one wyposażone w urządzenie do przemieszczania osób niepełnosprawnych, a łazienki i toalety znajdują się na tej samej kondygnacji, na której znajdują się pokoje mieszkalne.

8. W jednym budynku placówki nie może przebywać więcej niż 100 osób, którym jest zapewniana opieka całodobowa.”

11) w art. 68a:

a) w pkt 1:

- lit. d tiret drugie otrzymuje brzmienie:

„- zalecenia lekarskie, w tym zaświadczenia lekarza psychiatry dotyczące możliwości samodzielnego opuszczania placówki,”

- w lit. e średnik zastępuje się przecinkiem i dodaje się lit. f i g w brzmieniu:

„f) postanowienia sądu opiekuńczego w przedmiocie udzielenia zezwolenia na umieszczenie w placówce – w przypadku osób ubezwłasnowolnionych całkowicie,

g) orzeczenia sądu opiekuńczego o przyjęciu do placówki;”

b) w pkt 3 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 4 i 5 w brzmieniu:

„4) do wykonywania czynności, o których mowa w art. 68 ust. 1 pkt 1, zatrudniać osoby posiadające kwalifikacje niezbędne do wykonywania zawodu pielęgniarki, ratownika medycznego, opiekuna w domu pomocy społecznej, opiekuna osoby starszej, asystenta osoby niepełnosprawnej, opiekunki środowiskowej, opiekuna medycznego, albo osoby posiadające udokumentowane co najmniej 2 – letnie doświadczenie zawodowe polegające na świadczeniu usług opiekuńczych osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku oraz ukończone szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej;

5) zatrudniać osoby, o których mowa w pkt 4, w wymiarze 1/3 pełnego wymiaru czasu pracy na 1 jedną osobę przebywającą w placówce, nie mniej niż 6 osób zatrudnianych w pełnym wymiarze czasu pracy, z tym że osobę fizyczną prowadzącą placówkę, zamieszkującą na terenie placówki, zalicza się w wymiarze 1/2 pełnego wymiaru czasu pracy.”;

12) po art. 68a dodaje się art. 68b w brzmieniu:

„Art. 68b. W placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku może być zapewniana opieka wyłącznie osobom pełnoletnim.”

13) w art. 69 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 69. 1. W przypadku prowadzenia przez podmioty, o których mowa w art. 57 ust. 1 pkt 2, w ramach działalności statutowej, placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, stosuje się art. 67 ust. 1-3, art. 68 - 68b.”;

14) w art. 97:

a) w ust. 1 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Osoby nie ponoszą opłat, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty kryterium dochodowego, z zastrzeżeniem ust. 1a.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. W przypadku osoby bezdomnej skierowanej do schroniska dla osób bezdomnych albo schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, nie ma zastosowania zdanie drugie w ust.1. Jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty kryterium dochodowego opłata nie może być wyższa niż 30% dochodu osoby skierowanej do schroniska.”;

15) w art. 103 w ust. 2 po wyrazach „art. 64” dodaje się wyrazy „art. 64a albo art. 64b”;

16) w art. 107 w ust. 4 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„W przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy aktualizację sporządza się nie rzadziej niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych, a w przypadku osób przebywających w domach pomocy społecznej - nie rzadziej niż co 12 miesięcy.”;

17) po art. 109 dodaje się art. 109a w brzmieniu:

„Art. 109a. 1. Podmiot prowadzący rachunek płatniczy oraz bank i spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa prowadzące rachunek inny niż płatniczy, a także wydawca instrumentu płatniczego są obowiązani zwrócić z tych rachunków ośrodkowi pomocy społecznej, na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej, kwoty świadczeń pomocy społecznej przekazane po dniu śmierci osoby uprawnionej na ten rachunek albo instrument płatniczy.

2. Podmiot prowadzący rachunek płatniczy oraz bank i spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa prowadzące rachunek inny niż płatniczy, a także wydawca instrumentu płatniczego są zwolnieni od wypłaty pełnej lub częściowej kwoty, o której mowa w ust. 1, jeżeli przed otrzymaniem wniosku kierownika ośrodka pomocy społecznej dokonali z tych rachunków wypłat innym osobom i te wypłaty nie pozwalają zrealizować wniosku w całości lub części, oraz w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku poinformują o tym ten organ, wraz ze wskazaniem osób, które pobrały wypłaty.”;

18) w art. 112a ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej będącymi w strukturze powiatowego centrum pomocy rodzinie obowiązane są spełniać obowiązujące wymagania dla kierowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.”;

19) w art. 126 w pkt 6 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 7 - 9 w brzmieniu:

„7) pobierania za pokwitowaniem oraz zabezpieczania dokumentów związanych z zakresem kontroli, z zachowaniem przepisów o tajemnicy prawnie chronionej;

8) sporządzania, a w razie potrzeby żądania sporządzenia niezbędnych do kontroli kopii, odpisów lub wyciągów z dokumentów oraz zestawień lub obliczeń;

9) przetwarzania danych osobowych w zakresie niezbędnym do realizacji celu kontroli.”

20) w art. 130:

a) po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Kto po uprawomocnieniu się decyzji o nałożeniu kary pieniężnej za prowadzenie bez zezwolenia wojewody placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku prowadzi bez zezwolenia wojewody inną placówkę zapewniającą całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku podlega karze pieniężnej w wysokości 40 000 zł.”,

b) dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. W przypadku stwierdzenia zagrożenia życia lub zdrowia osób przebywających w domu pomocy społecznej lub w placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, prowadzonej na podstawie zezwolenia, wojewoda może, cofając zezwolenie, wydać decyzję nakazującą wstrzymanie prowadzenia tej placówki lub domu pomocy społecznej, z nadaniem rygoru natychmiastowej wykonalności.”;

21) po art. 131a dodaje się art. 131b w brzmieniu:

„Art. 131b. Wojewoda prowadzi wykaz nałożonych kar pieniężnych. Dane z wykazu udostępnia się do celów prowadzenia postępowań w zakresie nałożenia kary pieniężnej lub wydania albo cofnięcia zezwolenia na prowadzenie placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2017 r. poz. 882 i poz. ...) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 38 dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Przepisy ust. 1 - 5 stosuje się odpowiednio do placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, o których mowa w art. 67 i art. 69 ustawy o pomocy społecznej”;

2) w art. 43 dodaje się ust. 16 w brzmieniu:

„16) Przepisy ust. 1- 15 stosuje się odpowiednio do kontroli placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, o których mowa w art. 67 i art. 69 ustawy o pomocy społecznej.”;

3) w art. 46 dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do postępowania o przyjęcie albo wypisanie z placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, o których mowa w art. 67 i art. 69 ustawy o pomocy społecznej.”.

Art. 3. 1. Do działalności, o której mowa w art. 67 ust. 1 i art. 69 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 niniejszej ustawy, na którą uzyskano zezwolenie przed dniem wejścia w życie art. 1 pkt 9 i 10 niniejszej ustawy, stosuje się art. 67 ust. 2 pkt 3 lit. c oraz art. 68 ust. 4 pkt 2 ustawy zmienianej w art. 1 niniejszej ustawy, w dotychczasowym brzmieniu, pod warunkiem niezwiększania liczby miejsc w placówce.

2. Wymogi określone w art. 68a pkt 1 lit. f ustawy zmienianej w art. 1 niniejszej ustawy, w stosunku do osób przyjętych do placówki przed dniem wejścia w życie art. 1 pkt 11 niniejszej ustawy, stosuje się od dnia 1 stycznia 2019 r.

3. Osobom małoletnim przyjętym do placówki przed dniem wejścia w życie art. 1 pkt 12 niniejszej ustawy może być udzielana opieka całodobowa do dnia 31 grudnia 2018 r.

4. Do działalności, o której mowa w art. 67 ust. 1 i art. 69 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 niniejszej ustawy, na którą uzyskano zezwolenie przed dniem wejścia w życie art. 1 pkt 10 niniejszej ustawy, nie stosuje się art. 68 ust. 8 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, pod warunkiem niezwiększania liczby miejsc w budynku placówki.

Art. 4. Podmioty prowadzące działalność, o której mowa w art. 67 ust. 1 i art. 69 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 niniejszej ustawy, na którą uzyskały zezwolenie przed dniem wejścia w życie art. 1 pkt 11 niniejszej ustawy, obowiązane są zatrudnić osoby posiadające kwalifikacje, o których mowa w art. 68a pkt 4 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, w terminie 24 miesięcy od dnia wejścia w życie art. 1 pkt 11.

Art. 5. Podmioty prowadzące działalność, o której mowa w art. 67 ust. 1 i art. 69 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 niniejszej ustawy, na którą uzyskały zezwolenie przed dniem wejścia w życie art. 1 pkt 11 niniejszej ustawy, obowiązane są zatrudnić pracowników

wykonujących czynności, o których mowa w art. 68 ust. 1 pkt 1 ustawy zmienianej w art. 1 niniejszej ustawy, w wymiarze:

- 1) nie mniej niż 1/4 pełnego wymiaru czasu pracy na 1 jedną osobę przebywającą w placówce – w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie art. 1 pkt 11;
- 2) nie mniej niż 1/3 pełnego wymiaru czasu pracy na 1 jedną osobę przebywającą w placówce – terminie 24 miesięcy od dnia wejścia w życie art. 1 pkt 11.

Art. 6. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem: art. 1 pkt 9 – 13, 17 i 20, które wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 2018 r.